

Bachelor Islam en Arabisch
Bachelor Religiewetenschappen
Master Theologie en Religiewetenschappen
Universiteit Utrecht
Beoordelingsrapport

27 januari 2026

Inhoud

1.	Samenvatting	3
2.	Inleiding	7
	Procedure	7
	Instelling	9
	Opleidingen	9
	Ontwikkelingen sinds de vorige accreditatie	10
3.	Opleidingsbeoordeling	11
	Standaard 1: Beoogde leerresultaten	11
	Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	15
	Standaard 3: Toetsing	23
	Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	27
	Eindoordeel	29
4.	Bijlagen	32
	Bijlage 1: Administratieve gegevens	32
	Bijlage 2: Beoogde leerresultaten	35
	Bijlage 3: Curriculumoverzicht	38
	Bijlage 4: Programma locatiebezoek	43
	Bijlage 5: Documenten	44

1. SAMENVATTING

Dit rapport beschrijft de opleidingsbeoordelingen van de bacheloropleiding Islam en Arabisch, de bacheloropleiding Religiewetenschappen, en de masteropleiding Theologie en Religiewetenschappen¹, aangeboden door de Universiteit Utrecht.

Standaard 1 Beoogde leerresultaten

Het panel kijkt met bewondering naar de profielen van de opleidingen waarin de verschillende opleidingsvisies tot uitdrukking komen. De opleidingen zijn ieder maatschappelijk relevant en bieden toegevoegde waarde: er is een duidelijke behoefte aan de specifieke soort professionals die de opleidingen voortbrengen. De focus op Arabisch en het Midden-Oosten stelt studenten van de bachelor Islam en Arabisch in staat een positie in te nemen in de actuele maatschappelijke en politieke context. De opleiding is zo opgebouwd dat het studenten leert op wat voor manier het relatief gespecialiseerde aanbod ook essentieel is om grotere maatschappelijke ontwikkelingen te begrijpen. Studenten krijgen dus niet alleen academische verdieping, maar slaan ook een brug naar praktische toepassingen en beleidsrelevantie, wat hun positie op de arbeidsmarkt bevordert. Het profiel van de bachelor Religiewetenschappen is helder en goed doordacht, en onderscheidt zich door de focus op actuele sociaal-culturele vraagstukken in combinatie met de materiële dimensies van religie, wat de maatschappelijke relevantie van de opleiding versterkt. De duidelijke en actuele positionering van de master Theologie en Religiewetenschappen binnen het vakgebied en de samenleving vindt het panel sterk. De nadruk in de master op het vermogen om wetenschappelijke discussies te vertalen naar een breder publiek en het toepassen van kennis op actuele maatschappelijke vraagstukken onderstrepen de breedte en diepgang van het programma, passend bij een academische masteropleiding.

Het panel is tevreden over de verankering van het niveau en de academische oriëntatie van de opleidingen in de beoogde leerresultaten. De manier waarop de opleidingen het werkveld betrekken bij het onderwijs, is bemoedigend. Specifiek voor de bachelor Religiewetenschappen adviseert het panel de beroeps- en loopbaanperspectieven te expliciteren. Het panel beveelt alle opleidingen aan om de inhoudelijke eindtermen specifieker te formuleren, om daarmee de positionering van de opleidingen richting studenten en de maatschappij te verduidelijken, en de herkenbaarheid en aantrekkingskracht te vergroten.

Op basis van de gesprekken en bestudering van de onderliggende documentatie concludeert het panel dat de opleidingen **voldoen aan standaard 1**, beoogde leerresultaten.

¹ Hoewel de opleiding in de praktijk de naam Religie en samenleving gebruikt, is de officiële RIO naam Theologie en Religiewetenschappen. In dit rapport wordt de officiële naam gehanteerd.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het panel is positief over de curricula, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam. Deze zijn zodanig ingericht dat ze de studenten in staat stellen de beoogde leerresultaten te realiseren. Alle drie de opleidingen hebben de beoogde leerresultaten concreet en logisch vertaald naar leerdoelen en onderdelen van het programma. De curricula bieden studenten een solide basis voor academische en maatschappelijke toepassingen van religiewetenschappelijke kennis. De opleidingen komen tegemoet aan uiteenlopende interessegebieden van studenten, onder andere door de verschillende keuzemogelijkheden. Het panel kijkt met waardering naar het brede en interdisciplinaire programma van de bachelor Religiewetenschappen, terwijl de master Theologie en Religiewetenschappen zich onderscheidt door een stevige voorbereiding op de beroepspraktijk. Met name de stage in de master beschouwt het panel als een belangrijk en waardevol onderdeel van het programma omdat het studenten helpt praktijkervaring op te doen en hun netwerk uit te breiden. Binnen de bachelor Islam en Arabisch vindt het panel de inhoudelijke focus op islamologische vaardigheden, kennis van bronnen en Arabische taalvaardigheid sterk. Arabisch taalonderwijs blijkt aantrekkelijk voor een diverse studentenpopulatie, ook uit andere opleidingen aan de Universiteit Utrecht. Het panel moedigt de opleiding daarom aan mogelijkheden te onderzoeken voor verankering van Arabisch taalonderwijs binnen de vernieuwde bacheloropleiding Religiewetenschappen en binnen de faculteit.

De kleinschaligheid en studentgerichte aanpak zijn volgens het panel sterke punten die de actieve participatie van studenten in hun eigen leerproces vergroten en de studeerbaarheid van de programma's ondersteunen. De aanwezigheid van bijvakstudenten in de bachelors en deeltijdstudenten in de master ziet het panel als een kracht, omdat het niet alleen de diversiteit vergroot, maar ook de kwaliteit van het onderwijs door het stimuleren van diepgaande gesprekken en interactie tussen studenten met uiteenlopende achtergronden. Het is positief dat studenten de informatievoorziening en studiebegeleiding als zeer goed ervaren, en dat studenten zich ondersteund voelen in hun studieplanning en loopbaanoriëntatie. Verder is het panel erg te spreken over de initiatieven die de opleidingen ondernemen om de studenteninstroom te verhogen.

Het panel vindt het docententeam, met zijn inhoudelijke expertise, didactische vaardigheden en betrokken aanpak, een belangrijke asset van de opleidingen. Hiermee borgen de docenten, samen met de tutores en studieadviseur, de kwaliteit van het onderwijs en dragen ze bij aan een stimulerende en ondersteunende leeromgeving. Het panel gunt het docententeam de tijd en ruimte om de aankomende onderwijsvernieuwing verantwoord en duurzaam op te pakken.

Op basis van de gesprekken en bestudering van de onderliggende documentatie concludeert het panel dat de opleidingen **voldoen aan standaard 2**, onderwijsleeromgeving.

Standaard 3 Toetsing

Het panel ziet het hanteren van constructieve alignment als een sterk punt van de toetsing binnen de opleidingen. Doordat de toetsing is afgestemd op de leerdoelen, cursusdoelen en leerlijnen van de opleidingen, en doordat de opleidingen deels gebruik maken van formatieve toetsing, is de toetsing ondersteunend aan het leerproces van studenten. Het panel waardeert de variatie en balans in de toetsvormen die de opleidingen hanteren en die bijdragen aan de validiteit en betrouwbaarheid van de toetsing. Het gebruik van een faculteitsbreed beoordelingsformulier draagt bij aan de consistentie in de beoordeling van scripties, terwijl de kalibratiesessies de onafhankelijkheid en betrouwbaarheid versterken. Het panel moedigt de opleidingen aan om kalibratie voort te zetten en waar mogelijk te intensiveren.

Het panel kijkt tevreden naar het functioneren van de examencommissies. Dat de examencommissies de opleidingen prijzen vanwege de goede samenwerking, is een mooi compliment voor de opleidingen. De aanpak van de opleidingen in het omgaan met generatieve AI is een goed begin. Het panel spoort de opleidingen aan initiatieven te ontwikkelen om meer duidelijkheid rondom het gebruik van generatieve AI te verschaffen aan studenten en docenten.

Op basis van de gesprekken en bestudering van de onderliggende documentatie concludeert het panel dat de opleidingen **voldoen aan standaard 3**, toetsing.

Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten

Het panel is positief over de kwaliteit van de scripties van alle drie de opleidingen en ziet dat studenten de beoogde leerresultaten realiseren. De scripties reflecteren zowel de inhoudelijke diepgang als de maatschappelijke relevantie van het religievakgebied. De hoge kwaliteit van enkele bachelorscripties weerspiegelt de nadruk die de bacheloropleidingen leggen op theorie en onderzoeksmethoden. De scriptieonderwerpen sluiten aan bij actuele maatschappelijke en ethische vraagstukken die binnen het vakgebied van de religiewetenschappen en het publieke debat over religie spelen. Dit geeft blijk van het vermogen van studenten om religiewetenschappelijke kennis en methoden toe te passen in een bredere maatschappelijke context. Het panel moedigt de opleidingen aan de focus op theorie en onderzoeksmethoden te handhaven, en extra aandacht te besteden aan de expliciete vertaalslag van de uitkomsten van het onderzoek naar de praktijk.

De opleidingen bieden een solide religiewetenschappelijke basis die alumni voorbereidt op zowel academische doorstroom als professionele inzetbaarheid. Ze zijn niet alleen academisch vaardig, maar ook maatschappelijk betrokken en inzetbaar in diverse relevante beroepspraktijken, waar ze hun opgedane kennis en vaardigheden kunnen inzetten. Dit versterkt de positie van de opleidingen en onderstreept hun maatschappelijke impact.

Op basis van de gesprekken en bestudering van de onderliggende documentatie concludeert het panel dat de opleidingen **voldoen aan standaard 4**, gerealiseerde leerresultaten.

Dit overwegende, komt het panel tot het advies 'positief' aan de NVAO voor de accreditatie van de bacheloropleiding Islam & Arabisch, de bacheloropleiding Religiewetenschappen, en de masteropleiding Theologie en Religiewetenschappen aan de Universiteit Utrecht.

De voorzitter en de secretaris van het panel verklaren hierbij dat alle leden van het panel dit rapport hebben bestudeerd en dat zij instemmen met de in het rapport vastgelegde oordelen. Zij bevestigen dat de beoordeling is uitgevoerd in overeenstemming met de eisen met betrekking tot onafhankelijkheid.

Utrecht, 27 januari 2026

Prof. dr. Jos de Kock
(voorzitter)

Dr. Rik Ligthart
(secretaris)

2. INLEIDING

Procedure

De Universiteit Utrecht heeft Odion Onderzoek aangewezen om de kwaliteitsbeoordeling van de bacheloropleiding Islam & Arabisch, de bacheloropleiding Religiewetenschappen, en de masteropleiding Theologie en Religiewetenschappen te begeleiden. Deze beoordeling vindt plaats in het kader van de accreditatie van een cluster van opleidingen, namelijk WO Religie en Theologie. De 23 opleidingen in dit cluster worden aangeboden door acht verschillende instellingen, te weten de Radboud Universiteit, Rijksuniversiteit Groningen, Tilburg University, Theologische Universiteit Apeldoorn, Universiteit Utrecht, Universiteit van Amsterdam, Universiteit Leiden en Vrije Universiteit Amsterdam. Vanuit Odion Onderzoek traden Laura van Beek MSc en drs. Marjolein Boessenkool op als clustercoördinator.

De beoordeling is uitgevoerd aan de hand van de procedures en standaarden van het 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland' van de NVAO (Staatscourant 2024, nr. 6405). De opleidingen binnen het cluster Religie en Theologie zijn bestaande opleidingen, en zeven betrokken instellingen beschikken over een erkenning instellingstoets kwaliteitszorg. Omdat de Theologische Universiteit Apeldoorn niet over een erkenning instellingstoets kwaliteitszorg beschikt, is hier het uitgebreide NVAO-beoordelingskader met zes standaarden gehanteerd.

In overleg met de instelling heeft Odion Onderzoek een panel van peers (visitatiepanel) samengesteld dat de opleidingsbeoordeling van de bacheloropleiding Islam & Arabisch, de bacheloropleiding Religiewetenschappen, en de masteropleiding Theologie en Religiewetenschappen heeft uitgevoerd:

- Prof. dr. Jos de Kock (voorzitter), Evangelische Theologische Faculteit, Leuven, rector en hoogleraar Praktische Theologie
- Dr. Nathal Dassing (panellid), Universiteit Leiden, universitair docent Antropologie van Religie
- Prof. dr. Thijs Sunier (panellid), Vrije Universiteit Amsterdam, emeritus hoogleraar Antropologie van Religie
- Dr. Jorien Holsappel (panellid), Protestantse Theologische Universiteit, kennismakelaar
- Nasreen Javanjoo MA (student-lid), Universiteit Leiden, afgestudeerd masterstudent Religious Studies

Het panel werd ondersteund door dr. Rik Ligthart, als procescoördinator en secretaris. Hij heeft uitgebreide ervaring als NVAO-gecertificeerde secretaris. De NVAO heeft het verantwoordingsformulier voor de panelsamenstelling beoordeeld en geconstateerd dat het panel voldoet aan de vereiste deskundigheden. Daarnaast hebben de panelleden, de instelling en de secretaris schriftelijk verklaard dat het panel en de secretaris hun taken onafhankelijk zullen uitvoeren. Op 29 september 2025 heeft de NVAO ingestemd met de voorgedragen panelsamenstelling.

Voorafgaand aan het beoordelingsproces hebben de voorzitters een training gevolgd over het 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland' (2024) van de NVAO. De clustercoördinator en de secretaris van het eerste bezoek hebben met de voorzitters de standaarden, procedures en verantwoordelijkheden doorgenomen, conform het 'Profiel van de voorzitter' (NVAO 2016) en de richtlijnen uit de NVAO-training 'Train de voorzitter'. De overige panelleden zijn in een clusterbrede startvergadering geïnstrueerd en geïnformeerd door de clustercoördinator en de voorzitters over de inhoud en intentie van het beoordelingskader, en de procedure, werkwijze en planning binnen het cluster.

Voorafgaand aan het locatiebezoek stuurden de opleidingen een overzicht van de eindwerken van recent afgestudeerden naar de secretaris. De panelvoorzitter selecteerde in overleg met de secretaris vijftien eindwerken per opleiding. Hierbij is rekening gehouden met de spreiding van eindcijfers, beoordelaars, en varianten. Het panel heeft de selectie eindwerken met bijbehorende beoordelingsformulieren bestudeerd. Het panel beoordeelde de eindwerken volgens de NVAO-richtlijn voor de bestudering van eindwerken (Uitvoeringsregels, september 2025). Een overzicht van het bestudeerde materiaal is opgenomen in bijlage 5.

Het panel heeft het informatiedossier van de opleidingen en de overige documentatie bestudeerd. Vervolgens hebben de panelleden hun eerste indrukken geformuleerd en met de secretaris gedeeld. De secretaris heeft deze gebundeld en de compilatie gedeeld met het panel en besproken in de voorbereidende vergadering van het panel, op 20 oktober 2025. Tijdens deze vergadering zijn ook de belangrijkste gespreksonderwerpen vastgesteld voor het locatiebezoek.

Medewerkers en studenten van de beoordeelde opleidingen zijn vooraf door de instelling geïnformeerd over de mogelijkheid om vertrouwelijk met het panel te spreken. Zij konden zich hiervoor aanmelden bij de secretaris. Voorafgaand aan de voorbereidende vergadering was een open spreekuur gepland voor aangemelde deelnemers. Het panel heeft één reactie ontvangen en met deze persoon een gesprek gevoerd voorafgaand aan het locatiebezoek. De aandachtspunten uit dit gesprek zijn meegenomen in de gesprekken tijdens het locatiebezoek.

Op 28 oktober 2025 bracht het panel een bezoek aan de Universiteit Utrecht in Utrecht. Het conceptbezoekprogramma met representatieve gesprekspartners is door de opleiding voorgelegd aan de voorzitter en secretaris. Informatie over de invulling van het locatiebezoek is beschreven in bijlage 4. Aan het eind van het locatiebezoek heeft het panel een onafhankelijk oordeel gevormd over de opleidingen, op basis van de vier standaarden van het beoordelingskader voor accreditatie van bestaande opleidingen van de NVAO (2024). De voorzitter heeft de belangrijkste conclusies mondeling gedeeld. Het ontwikkelgesprek vond plaats tijdens het locatiebezoek en hiervan is een apart verslag opgesteld door de secretaris, vastgesteld door de panelvoorzitter.

Dit eindrapport bevat een systematische weergave van de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. De secretaris heeft na het bezoek een conceptversie opgesteld en deze aan de panelleden voorgelegd. Op basis van hun opmerkingen is het rapport in overleg met de voorzitter aangepast. Vervolgens is het conceptrapport naar de opleidingen gestuurd voor een controle op feitelijke onjuistheden. Na verwerking van eventuele correcties is het rapport gefinaliseerd en goedgekeurd door de voorzitter.

Waar in dit rapport wordt gesproken over ‘de opleidingen’, worden alle drie de opleidingen bedoeld, tenzij specifiek anders vermeld. Waar wordt gesproken over de masteropleiding, heeft dit betrekking op zowel de voltijd- als de deeltijdvariant (die inhoudelijk gelijk zijn), tenzij anders vermeld.

Instelling

De Universiteit Utrecht is een brede Nederlandse én internationale universiteit. Toonaangevend onderzoek voedt het innovatieve onderwijs. De universiteit heeft een sterke band met haar omgeving, in het bijzonder met de stad en regio Utrecht. De Universiteit Utrecht telt ongeveer 40.000 studenten. Onder deze studenten bevinden zich circa 5.800 internationale studenten met 110 verschillende nationaliteiten. De universiteit kent een breed onderwijsaanbod met 59 bacheloropleidingen en 150 masterprogramma's. Voor professionals zijn er meer dan 250 aanvullende onderwijsprogramma's beschikbaar. De gevisiteerde opleidingen zijn onderdeel van de Faculteit Geesteswetenschappen. De Faculteit Geesteswetenschappen is een researchfaculteit met een breed palet aan opleidingen en onderzoeksgebieden. De faculteit verzorgt onderwijs en verricht onderzoek op de gebieden van onder meer geschiedenis, kunst, filosofie, muziek, literatuur, taal, communicatie, religiewetenschap, media, kunstmatige intelligentie en genderstudies. De faculteit kent 21 bacheloropleidingen, 19 masteropleidingen en 11 research masters.

Opleidingen

De bacheloropleiding Islam en Arabisch richt zich op drie pijlers: islamwetenschap, het Modern Standaard Arabisch en academische vorming. Studenten verwerven diepgaande kennis van de islamitische geschiedenis, cultuur en religie. Ze ontwikkelen academische onderzoeksvaardigheden en leren Arabische teksten begrijpen en gebruiken. De opleiding wordt voltijd aangeboden en bereidt studenten voor op een masteropleiding en uiteenlopende functies binnen of buiten het vakgebied. De bacheloropleiding Religiewetenschappen biedt studenten een brede academische vorming in het analyseren van religie als cultureel en maatschappelijk fenomeen. Studenten verwerven kennis van meerdere religies, leren religieuze verschijnselen kritisch te onderzoeken en ontwikkelen vaardigheden om religie te duiden in hedendaagse maatschappelijke en ethische contexten. De opleiding wordt in voltijd aangeboden en bereidt studenten voor op een masteropleiding binnen of buiten het vakgebied, en loopbaanmogelijkheden in onder andere onderzoek, onderwijs, en maatschappelijke organisaties. De

master Theologie en Religiewetenschappen richt zich op de analyse van religie in relatie tot maatschappelijke, culturele en politieke vraagstukken. Studenten verwerven diepgaande kennis van religie in het publieke domein en leren actuele debatten kritisch te duiden met behulp van theoretische en methodologische inzichten. De opleiding combineert academische vorming met praktische vaardigheden en bereidt studenten voor op functies in het Nederlandse of internationale werkveld. De opleiding kent een voltijd- en een deeltijdvariant.

De taal van het onderwijs van de opleidingen is Nederlands. Deze keuze is verankerd in het taalbeleid van de universiteit en de opleidingsspecifieke onderwijs- en examenregelingen. De administratieve gegevens van de opleidingen en de instelling zijn opgenomen in bijlage 1 bij dit rapport.

Ontwikkelingen sinds de vorige accreditatie

In 2019 vond de vorige accreditatie plaats van de bacheloropleiding Islam en Arabisch, de bacheloropleiding Religiewetenschappen, en de masteropleiding Theologie en Religiewetenschappen aan de Universiteit Utrecht. Destijds werden de opleidingen positief beoordeeld. Sindsdien hebben er enkele ontwikkelingen plaatsgevonden. Er is besloten tot beëindiging van de bachelor Islam en Arabisch; vanaf het academisch jaar 2026-2027 kunnen nieuwe studenten zich niet meer inschrijven. Reeds ingeschreven studenten krijgen tot uiterlijk 2030 de gelegenheid om het programma af te ronden. De islamologische expertise uit de bachelor Islam en Arabisch wordt inhoudelijk en organisatorisch geïntegreerd in de bachelor Religiewetenschappen, onder het bestaande CROHO/RIO-label Religiewetenschappen. Vanaf 2026-2027 start de gezamenlijke opleiding onder een nieuwe programmanaam: Politiek, cultuur en religie. De masteropleiding Theologie en Religiewetenschappen is recent grondig herzien en geherprofileerd, mede naar aanleiding van een facultaire evaluatie van alle academische masterprogramma's en de aanhoudend lage instroom. Vanaf 2025-2026 wordt het vernieuwde programma aangeboden. Vanaf 2026-2027 krijgt ook de master een nieuwe programmanaam: Religie, diversiteit en conflict.

Het beoordelingsrapport uit 2020 bevatte enkele aanbevelingen van het toenmalige panel. Opleidingsoverstijgende aanbevelingen waren gericht op onder andere het structureler betrekken van alumni bij het onderhouden van de kwaliteit van de opleidingen (standaard 1), de aandacht voor methoden in het curriculum (standaard 2), en het omgaan met een diverse studentenpopulatie (standaard 2). Het huidige panel heeft onderzocht hoe de opleidingen deze en andere aanbevelingen hebben opgepakt en dit tijdens het locatiebezoek besproken. Het panel constateert dat de opleidingen opvolging hebben gegeven aan deze aanbevelingen en daarmee een positieve ontwikkeling hebben ingezet. Dit wordt verder toegelicht bij de betreffende standaarden.

3. OPLEIDINGSBEOORDELING

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen en overwegingen

Visie en beoogde leerresultaten bachelor Islam en Arabisch

De beoogde leerresultaten van de bachelor Islam en Arabisch zijn gericht op drie pijlers: islamwetenschap, het Modern Standaard Arabisch en academische vorming. Studenten verwerven kennis van de islamitische geschiedenis, cultuur en religie, ontwikkelen academische onderzoeksvaardigheden en leren Arabische teksten begrijpen en gebruiken. De opleiding hanteert een brede benadering van islamitische gemeenschappen, inclusief niet-Arabischspreekende regio's, en hecht belang aan de positionering van studenten in een gepolariseerde publieke discussie rondom de islam en het Midden-Oosten. De opleiding zoekt verbinding met andere disciplines (waaronder geschiedenis en filosofie) om zo de aansluiting met maatschappelijke en academische ontwikkelingen te versterken. Studenten worden voorbereid op een masteropleiding binnen of buiten het vakgebied (bijvoorbeeld de master Theologie en Religiewetenschappen, of Midden-Oostenstudies), en op functies in beleid, advies, onderwijs, media of onderzoek, zowel in Nederland als daarbuiten. De beoogde leerresultaten van de opleidingen zijn weergegeven in bijlage 2.

Op basis van de documentatie en gesprekken tijdens het locatiebezoek, constateert het panel dat de opleiding Islam en Arabisch een unieke visie heeft en zich onderscheidt van vergelijkbare religie-opleidingen, met name door de combinatie van Islamstudies en een Arabische taalcomponent. De brede benadering van de islam vanuit meerdere perspectieven en tijdsperioden geeft studenten een sterke inhoudelijke basis. De focus op het Midden-Oosten stimuleert studenten om hun kennis van de islam toe te passen op een gebied dat een grote rol speelt in de huidige politieke ontwikkelingen en het publiek debat in Nederland en de rest van de wereld. Het panel herkent in de beoogde leerresultaten de aandacht van de opleiding voor academische vaardigheden en de voorbereiding op een masteropleiding.

Visie en beoogde leerresultaten bachelor Religiewetenschappen

De bachelor Religiewetenschappen richt zich op de rol van religie in de samenleving en kenmerkt zich door een interdisciplinaire benadering. Deze benadering combineert theorie en praktijk vanuit disciplines als antropologie, sociologie, filologie (de studie van teksten en talen), literatuurwetenschap, geschiedenis, genderstudies en mediastudies. De opleiding legt een sterke nadruk op de materiële en

zintuiglijke dimensies van religie, zoals rituelen, religieuze lichaamstechnieken, en religieuze objecten, en bestrijkt zowel historische als hedendaagse religies en hun interactie met moderniteit en religieus erfgoed. De opleiding focust vooral op het christendom, het jodendom en de islam. Daarnaast verwerven studenten inzicht in diverse religieuze tradities en hun maatschappelijke contexten, waarbij actuele thema's zoals migratie, diversiteit, klimaatverandering, en politieke conflicten aan bod komen. De opleiding biedt een brede academische vorming waarbij studenten kennis opdoen over religie als cultureel en maatschappelijk fenomeen en vaardigheden ontwikkelen om religieuze verschijnselen kritisch te analyseren binnen hedendaagse maatschappelijke en ethische contexten. De opleiding bereidt studenten voor op een masteropleiding binnen of buiten het vakgebied en op bredere maatschappelijke en professionele contexten waar begrip van religie van belang is (waaronder onderwijs- en beleidsfuncties).

Op basis van de documentatie en de gesprekken tijdens het locatiebezoek, constateert het panel dat de opleiding Religiewetenschappen een uniek en doordacht profiel heeft, dankzij de thematische focus op de rol van religie in hedendaagse samenlevingen én op de materiële en zintuiglijke dimensies van religie. Deze combinatie zorgt ervoor dat de opleiding studenten breed en interdisciplinair opleidt. De opleiding schenkt aandacht aan zowel empirische als theoretische benaderingen en bereidt studenten daarmee goed voor om een positie in te nemen in actuele maatschappelijke vraagstukken. Het panel vindt dat de bachelor Religiewetenschappen een duidelijke verbinding legt met relevante professionele en maatschappelijke contexten. De opleiding richt zich met de huidige beoogde leerresultaten op het ontwikkelen van kennis en vaardigheden die zowel in de academische wereld als in niet-academische beroepspraktijken van belang zijn. Het panel constateert, net als de opleiding zelf, dat er meer aandacht nodig is voor het explicieter maken van de beroeps- en loopbaanperspectieven richting studenten, zodat zij een beter beeld krijgen van de toepasbaarheid van hun opleiding in de praktijk. Het panel adviseert daarom om deze perspectieven te expliciteren.

Visie en beoogde leerresultaten master Theologie en Religiewetenschappen

De masteropleiding Theologie en Religiewetenschappen richt zich op de veranderende rol van religie in hedendaagse samenlevingen. De opleiding heeft recent een inhoudelijke aanscherping doorgevoerd in samenspraak met studenten, alumni en het werkveld, met als doel een bredere groep studenten te interesseren en de maatschappelijke relevantie van de opleiding te versterken. Het programma legt een sterke nadruk op actuele maatschappelijke vraagstukken waarbij religie een rol speelt, met name op het gebied van religieuze diversiteit en de daarmee samenhangende spanningen en conflicten. Studenten verwerven diepgaande kennis van religie in het publieke domein en leren actuele debatten kritisch te duiden met behulp van theoretische en methodologische inzichten. De opleiding streeft ernaar studenten reflectief te laten zijn ten opzichte van zichzelf, hun vakgebied en de bredere maatschappij. Het programma combineert academische vorming met praktische vaardigheden en bereidt studenten

voor op diverse functies in het Nederlandse en internationale werkveld, waaronder rollen in religieus erfgoedbeheer, conflictbeheersing, cultuureducatie, en ontwikkelingssamenwerking.

Op basis van de documentatie en de gesprekken tijdens het locatiebezoek, constateert het panel dat de master Theologie en Religiewetenschappen een duidelijk profiel heeft dat inspeelt op de hedendaagse maatschappelijke context en de actuele debatten over religie in de samenleving. De opleiding richt zich specifiek op het toepassen van religiewetenschappelijke kennis en methoden op actuele maatschappelijke vraagstukken. Het profiel van de opleiding sluit hiermee goed aan op het werkveld en op de vraag naar religiewetenschappelijke kennis binnen (overheids)instanties en organisaties die zich bezighouden met de rol van religie in de samenleving. Met name de beoogde leerresultaten met betrekking tot het kunnen toepassen van religiewetenschappelijke kennis en vaardigheden op actuele debatten over religie in de samenleving, en over het vertalen van wetenschappelijke discussies naar een breder publiek, sluiten volgens het panel goed aan op het bredere profiel en de doelstelling van de opleiding.

Oriëntatie en niveau van de opleidingen

De beoogde leerresultaten van de opleidingen zijn beschreven aan de hand van de Dublindescriptoren en richten zich op het verwerven van diepgaande kennis en academische vaardigheden, en op het voorbereiden van studenten op een vervolgopleiding of de beroepspraktijk. Het panel constateert dat de beoogde leerresultaten daarmee aansluiten op het vereiste bachelor- en masterniveau en op de academische oriëntatie van de opleidingen. Het panel herkent een duidelijk onderscheid tussen de twee niveaus, waarbij de master met name meer diepgaande onderzoeksvaardigheden van studenten verlangt.

Het panel ziet dat de beoogde leerresultaten van de opleidingen momenteel echter vooral gericht zijn op vaardigheden, en relatief beperkt expliciet maken wat studenten inhoudelijk over religie moeten weten. Het panel beveelt de opleidingen daarom aan om de eindtermen inhoudelijk scherper en specifiek te formuleren, zodat duidelijker wordt wat studenten over religie moeten weten, naast de al aanwezige vaardigheidsdoelen. Het inhoudelijk explicieter maken van de leerdoelen zal, in de ogen van het panel, bijdragen aan een betere positionering van de opleidingen richting studenten en de maatschappij, en zo de herkenbaarheid en aantrekkingskracht vergroten.

Rol van het werkveld

Het panel merkt op dat alle drie de opleidingen, voor het doorontwikkelen van hun beoogde leerresultaten en opleidingsprofielen, het beeld vanuit het werkveld meenemen: de opleidingen onderhouden contacten met het werkveld en stimuleren een actieve maatschappelijke rol van docenten en studenten; docenten participeren regelmatig in maatschappelijke, culturele en interreligieuze platforms (waaronder het Utrecht Religie Forum); en alumni worden via alumnidagen, communicatie-

initiatieven en betrokkenheid in het onderwijs en bij stages betrokken bij de opleidingen. Specifiek binnen de master Theologie en Religiewetenschappen is er daarnaast sprake van samenwerking met maatschappelijke partners en NGOs. Het panel stelt vast dat de opleidingen hiermee opvolging hebben gegeven aan één van de aanbevelingen van het vorige visitatiepanel, om alumni structureler te betrekken bij het onderhouden van de kwaliteit van de opleidingen. De betrokkenheid van het werkveld bij de opleidingen leidt er in de ogen van het panel toe dat de beoogde leerresultaten aansluiten bij de actuele eisen die het vakgebied en het beroepenveld stelt. Door ook aandacht te schenken aan internationale religieuze vraagstukken, borgen de opleidingen tevens het internationale perspectief. Het panel moedigt de opleidingen aan om de aansluiting met het werkveld op te blijven zoeken, zodat de opleidingen kunnen blijven inspelen op de actuele maatschappelijk behoefte.

Conclusie

Het panel kijkt met bewondering naar de profielen van de opleidingen waarin de verschillende opleidingsvisies tot uitdrukking komen. De opleidingen zijn ieder maatschappelijk relevant en bieden toegevoegde waarde: er is een duidelijke behoefte aan de specifieke soort professionals die de opleidingen voortbrengen. De focus op Arabisch en het Midden-Oosten stelt studenten van de bachelor Islam en Arabisch in staat een positie in te nemen in de actuele maatschappelijke en politieke context. De opleiding is zo opgebouwd dat het studenten leert op wat voor manier het relatief gespecialiseerde aanbod ook essentieel is om grotere maatschappelijke ontwikkelingen te begrijpen. Studenten krijgen dus niet alleen academische verdieping, maar slaan ook een brug naar praktische toepassingen en beleidsrelevantie, wat hun positie op de arbeidsmarkt bevordert. Het profiel van de bachelor Religiewetenschappen is helder en goed doordacht, en onderscheidt zich door de focus op actuele sociaal-culturele vraagstukken in combinatie met de materiële dimensies van religie, wat de maatschappelijke relevantie van de opleiding versterkt. De duidelijke en actuele positionering van de master Theologie en Religiewetenschappen binnen het vakgebied en de samenleving vindt het panel sterk. De nadruk in de master op het vermogen om wetenschappelijke discussies te vertalen naar een breder publiek en het toepassen van kennis op actuele maatschappelijke vraagstukken onderstrepen de breedte en diepgang van het programma, passend bij een academische masteropleiding.

Het panel is tevreden over de verankering van het niveau en de academische oriëntatie van de opleidingen in de beoogde leerresultaten. De manier waarop de opleidingen het werkveld betrekken bij het onderwijs, is bemoedigend. Specifiek voor de bachelor Religiewetenschappen adviseert het panel de beroeps- en loopbaanperspectieven te expliciteren. Het panel beveelt alle opleidingen aan om de inhoudelijke eindtermen specifiek te formuleren, om daarmee de positionering van de opleidingen richting studenten en de maatschappij te verduidelijken, en de herkenbaarheid en aantrekkingskracht te vergroten.

Op basis van de gesprekken en bestudering van de onderliggende documentatie concludeert het panel dat de opleidingen **voldoen aan standaard 1**, beoogde leerresultaten.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen en overwegingen

Toelatingseisen en instroom

Inschrijven voor de bachelor Islam en Arabisch is niet meer mogelijk. Om toegang te krijgen tot de bachelor Religiewetenschappen (die vanaf academisch jaar 2026-2027 verdergaat onder de nieuwe programmamaanam Politiek, cultuur en religie), dienen studenten in het bezit te zijn van een vwo-diploma, of een propedeuse of einddiploma van een hogeschool/universiteit. Als een student geen geldig diploma heeft, kan de student eventueel een toelatingsexamen afleggen. De masteropleiding Theologie en Religiewetenschappen laat studenten toe tot het programma als zij in het bezit zijn van een bachelor diploma van een Nederlandse universiteit (of een buitenlands equivalent daarvan) en beschikken over een academisch denkniveau, kennis en competenties op het gebied van religiewetenschappen, en schrijven en onderzoeksvaardigheden. Om met een hbo-diploma toegelaten te worden tot de master moeten studenten eerst een premastertraject volgen.

De opleidingen erkennen dat ze te maken hebben met een relatief lage instroom van hoofdvakstudenten. Gemiddeld starten er minder dan tien hoofdvakstudenten per cohort bij de bachelor Religiewetenschappen, en de bachelor Islam en Arabisch kampt met vergelijkbare kleine aantallen hoofdvakstudenten (hoewel de colleges van beide opleidingen vaak goed bezocht worden door bijvakstudenten uit andere opleidingen). De vernieuwde bacheloropleiding Religiewetenschappen integreert de expertise van beide bachelors, met als doel het behouden van maatschappelijke relevantie (bijvoorbeeld door diepgang op relevante praktijkthema's zoals het christendom in Amerika) en een sterkere nadruk op het uitdragen van deze relevantie naar de buitenwereld en (toekomstige) studenten. In dat kader vindt er ook samenwerking plaats met andere opleidingen (bijvoorbeeld Geschiedenis), hetgeen doorwerkt in de onderzoeksactiviteiten van docenten en wat ook de interdisciplinariteit van de opleidingen vergroot. De vernieuwde bacheloropleiding Religiewetenschappen hoopt door deze acties te kunnen groeien naar een jaarlijkse instroom van minstens 25 hoofdvakstudenten. De master Theologie en Religiewetenschappen heeft doorgaans een instroom van vijf tot vijftien studenten per jaar. De master richt zich met een aangescherpt profiel op actuele maatschappelijke thema's zoals diversiteit en conflict en wil op termijn jaarlijks vijftien tot twintig studenten aantrekken. Ook zet de opleiding in op

betere communicatie over maatschappelijke relevantie en arbeidsmarktmogelijkheden, om zo meer studenten te interesseren.

Het panel constateert dat de opleidingen toelatingseisen hanteren die realistisch zijn met het oog op de beoogde leerresultaten en het niveau van het onderwijs. De opleidingen werken op verschillende manieren aan het realiseren van een hogere instroom, waaronder het versterken van communicatie en promotie, het geven van lezingen (bijvoorbeeld op het Utrecht Religie Forum), het oprichten van een Talent Academy voor middelbare scholieren, en het herprofilen van de opleidingen. Dit stemt het panel positief.

Curriculum bachelor Islam en Arabisch

Het programma van de bachelor Islam en Arabisch duurt drie jaar en omvat 180 EC. Het curriculum is opgebouwd volgens een vaste structuur waarin studenten in het eerste jaar kennismaken met basisvakken en zich in het tweede jaar specialiseren via een verdiepingspakket en profileringspakket. Het curriculum is opgebouwd rond vier leerlijnen: het Midden-Oosten, islamologie, taalverwerving (met name Arabisch lezen, schrijven, luisteren en spreken) en academische vorming. Studenten volgen per blok twee cursussen van 7,5 EC. Het curriculum behandelt een grote diversiteit aan onderwerpen, van wetgeving en geschiedenis tot filosofie, salafisme, soefisme, literatuur en visuele cultuur. Er is een profileringsruimte van 60 EC waarbinnen studenten in ieder geval een profileringspakket van 30 EC kiezen: een minor van de Universiteit Utrecht of andere Nederlandse universiteit, cursussen gevolgd in het buitenland, of een tweede verdiepingspakket van de opleiding Islam en Arabisch. In de laatste fase van de opleiding schrijven studenten een scriptie. De voorbereiding hierop vindt plaats in een cursus waarin onderzoeks- en schrijfvaardigheden worden ontwikkeld. De voorbereiding op de scriptie en de scriptie zelf beslaan samen 15 EC. In de nieuwe situatie waarin islamologische expertise in de bacheloropleiding Religiewetenschappen is geïntegreerd zal Arabisch als minor beschikbaar blijven, maar heeft het een andere plek in het curriculum en is het geen verplicht onderdeel van de opleiding.

Het panel ziet in het curriculum van de bachelor Islam en Arabisch een brede en evenwichtige opzet, dat een duidelijke vertaling laat zien van de beoogde leerresultaten naar concrete leerdoelen en cursussen. Het programma biedt studenten ruimte voor eigen keuzes en routes, passend bij een studentgerichte benadering. De aandacht voor beheersing van de Arabische taal stelt studenten in staat om specifieke religieuze fenomenen vanuit een disciplinaire benadering te bestuderen, wat hen in het veld onderscheidt en ondersteunt. Uit het gesprek met de studenten blijkt dat zij positief zijn over het brede aanbod aan vakgebieden, zoals naast religiewetenschappen ook geschiedenis en filosofie. Met name het niet-westerse perspectief en het leren van de Arabische taal ervaren zij als waardevol. Studenten geven bovendien aan liever meer dan minder Arabisch te willen volgen. Het panel ondersteunt dan ook de inspanningen van de opleiding om Arabisch in het nieuwe curriculum, daar waar mogelijk, in de volle breedte te behouden.

Curriculum bachelor Religiewetenschappen

Het curriculum van de driejarige bachelor Religiewetenschappen beslaat 180 EC. De opleiding integreert actuele maatschappelijke vraagstukken in het curriculum om de relevantie voor studenten te vergroten en hen voor te bereiden op verdere studie of een loopbaan in uiteenlopende sectoren. Het programma is inhoudelijk en thematisch geprofileerd om een brede groep studenten aan te spreken. In het eerste jaar starten studenten met twee basispakketten van elk vier cursussen, waarin studenten zich oriënteren op de verschillende richtingen van het vakgebied en kennismaken met relevante theorieën en methodes. Er is een profileringsruimte van 60 EC waarbinnen studenten in ieder geval een profileringspakket van 30 EC kiezen: een minor van de Universiteit Utrecht of andere Nederlandse universiteit, cursussen gevolgd in het buitenland, of een tweede verdiepingspakket van de opleiding Religiewetenschappen. Studenten volgen per blok twee cursussen van elk 7,5 EC. Vanaf het eerste blok is er gerichte aandacht voor schrijfvaardigheden, onder meer via aparte werkgroepen voor hoofdvakstudenten waar intensief geoefend wordt met academisch schrijven (onder andere structuur, argumentatie, en stijl). Studenten schrijven in de laatste fase van hun opleiding een scriptie. Ter voorbereiding volgen zij een voorbereidende cursus op de scriptie van 7,5 EC. In de voorbereidende cursus ontwikkelen studenten hun schrijf- en onderzoeksvaardigheden verder, vindt verdieping in methodes en theorieën plaats, en werken studenten aan een onderzoeksvorstel.

Studenten kunnen eventueel een honourstraject kiezen (dit geldt ook voor de bachelor Islam en Arabisch). Als studenten worden toegelaten tot dit traject, volgen zij in plaats van de cursus 'Complottheorieën' de verdiepende cursus 'Geesteswetenschappen in context', of één van de aangewezen alternatieven.

Het panel ziet dat de bachelor Religiewetenschappen een breed en interdisciplinair programma aanbiedt dat studenten in staat stelt de beoogde leerresultaten te realiseren en voldoende ruimte biedt voor specialisatie binnen het vakgebied. De beoogde leerresultaten zijn adequaat vertaald in concrete leerdoelen binnen het programma, waarbij rekening wordt gehouden met de diversiteit van de studentpopulatie. Studenten van de bachelor Religiewetenschappen spreken positief over de brede kennis die ze opdoen en het gemak waarmee ze binnen de opleiding kunnen overstappen naar een ander vakgebied. Ze vinden het bovendien waardevol dat binnen de opleiding veel verschillende disciplines samenkomen, en dat ze de mogelijkheid krijgen om zich te specialiseren.

Curriculum Theologie en Religiewetenschappen

De master Theologie en Religiewetenschappen duurt één jaar en omvat 60 EC. Het curriculum is gestructureerd volgens het facultaire onderwijsmodel, waarbij mastercursussen een vaste omvang van 5 EC hebben en studenten doorgaans drie cursussen parallel volgen per onderwijsblok. Het programma bestaat uit verplichte cursussen in het eerste semester, gevolgd door een praktijkonderdeel, keuzevakken, stage, en de scriptie in de laatste twee blokken. Het vak Theories and Methods heeft een

vergelijkbare rol als het onderzoeksseminar bij de bacheloropleidingen. Deze scriptievoorbereiding richt zich intensief op methoden en onderzoek, ondersteund door veel presentaties waarin studenten actuele voorbeelden moeten gebruiken. Het curriculum legt de nadruk op actuele maatschappelijke vraagstukken rond religie, diversiteit en conflict. Studenten maken kennis met mogelijke werkvelden en ontwikkelen vaardigheden die aansluiten bij de behoeften van de samenleving. Het programma integreert werkveldrelevante opdrachten en toetsen in het curriculum. Verder is er een verplichte stage opgenomen (behalve voor deeltijdstudenten omdat zij al in de praktijk werkzaam zijn) om de aansluiting op de arbeidsmarkt te versterken. De opleiding beschouwt de stage als een grote toegevoegde waarde: studenten bezoeken lezingen en bouwen een relevant netwerk op.

Het panel vindt het curriculum van de master goed afgestemd op actuele maatschappelijke kwesties en debatten binnen de religiewetenschappen en de hedendaagse samenleving. De meeste vakken richten zich expliciet op thema's als radicalisering, migratie en klimaatactivisme. Hiermee speelt de opleiding goed in op relevante publieke discussies waarin religie een rol speelt. Het curriculum sluit inhoudelijk goed aan bij de beoogde leerresultaten en bij de verwachtingen van het werkveld. Verder blijkt uit het gesprek met de studenten dat ze erg tevreden zijn over de ruimte die de master biedt voor verdieping, zelfstandigheid en praktijkgerichtheid, hetgeen ook blijkt uit de door het panel geconstateerde grote diversiteit van onderwerpen in de werkstukken. Ook waarderen ze de aandacht voor arbeidsmarktvoorbereiding binnen het curriculum, waarbij de stage en vakken als 'Religie en Diversiteit' en 'Organisaties en Zingeving' een directe koppeling maken met het werkveld via interactieve sessies. Studenten die deelnemen aan de scriptieklas, vinden deze van grote toegevoegde waarde. Het panel kan zich daarom voorstellen dat de opleiding de scriptieklas een verplicht onderdeel van het programma maakt. Het volledige curriculum, per opleiding, is te vinden in bijlage 3.

Eén van de opleidings-overstijgende aanbevelingen van de vorige visitatie betrof het versterken van de methodologische leerlijn. Het panel constateert dat de opleidingen hier op een treffende wijze gehoor aan hebben gegeven. In de bacheloropleidingen worden studenten vanaf het eerste jaar vertrouwd gemaakt met de theorie en de praktijk van religiewetenschappelijk onderzoek. Er zijn gerichte schrijfvaardigheidstrainingen geïmplementeerd, waar studenten onder begeleiding intensief oefenen met academisch schrijven. Het onderzoeksseminar bereidt studenten voor op de eindschrijft. In de master Theologie en Religiewetenschappen volgen studenten de cursus Theories and Methods, van 10 EC, die diepgaande kennis en vaardigheden op het gebied van theorie en methodologie biedt en waarin studenten werken aan hun onderzoeksvorstel. Aanvullend is er een optionele scriptieklas waar studenten samen vraagstukken bespreken en extra ondersteuning krijgen bij methodologische vragen.

Leeromgeving (algemeen)

De opleidingen hanteren een mix van werkvormen, waaronder hoorcolleges, werkcolleges, presentaties, debatten, schrijftrainingen, en praktijkopdrachten. De leeromgeving van de studenten kenmerkt zich

door een persoonlijke en betrokken benadering, kleinschaligheid en uitgebreide begeleiding. Studenten ontvangen begeleiding van docenten, een studieadviseur, en tutores, die gezamenlijk zorgdragen voor een stimulerende en ondersteunende leeromgeving. Daarnaast is er een coördinator loopbaanoriëntatie om studenten te begeleiden in hun professionele ontwikkeling. De mogelijkheid tot persoonlijke begeleiding sluit aan bij de studentgerichte onderwijsvisie van de Universiteit Utrecht. Specifieke aandacht is er voor kwetsbare studenten en studenten met een ondersteuningsbehoefte. Zij ontvangen, indien gewenst, extra begeleiding. De opleidingen ondersteunen de studeerbaarheid van de programma's verder door een leeromgeving te creëren die actieve deelname aan het leerproces bevordert, onder andere door te focussen op het toepassen van vaardigheden en het werken in kleine groepen. De informatievoorziening richting studenten omvat onder meer informatie over het curriculum, de Onderwijs- en Examenregeling, stages, en toetsing, zodat studenten goed geïnformeerd hun studie kunnen plannen en doorlopen. Het curriculum en de Onderwijs- en Examenregelingen zijn beschikbaar via de studentenwebsite. Al tijdens de introductiedagen hebben studenten contact met de stagecoördinator en krijgen zij informatie over de mogelijkheden.

De meest recente studierendementscijfers van de bachelor Islam en Arabisch tonen aan dat ongeveer 75% van de studenten het diploma haalt binnen vier jaar. Er is een dalend aantal studenten dat in het eerste jaar stopt met de opleiding: in 2022-2023 was dat aantal vijftien, in 2024-2025 was dat twee. In de bachelor Religiewetenschappen vallen studenten zelden uit in het eerste jaar, en studeren alle studenten af binnen vier jaar. Ook in de master Theologie en Religiewetenschappen vallen weinig tot geen studenten uit, en studeren alle studenten binnen 1 jaar na de nominale studieduur af.

Leeromgeving bachelor Islam en Arabisch en bachelor Religiewetenschappen

Uit het gesprek met de studenten van de bacheloropleidingen blijkt dat ze de diversiteit van zowel de studenten- als de docentenpopulatie als een belangrijk pluspunt zien van hun leeromgeving. Ook vinden ze het van meerwaarde dat ze de eerste twee vakken gezamenlijk volgen. De opleidingen trekken relatief veel bijvakstudenten. Deze studenten komen vooral uit bredere of aanverwante opleidingen binnen de geesteswetenschappen en sociale wetenschappen, zoals Liberal Arts and Sciences en Taal- en cultuurstudies. De studenten geven aan dat er voldoende aandacht is voor het niveauverschil tussen hoofd- en bijvakstudenten. Zo maken docenten tijdens werkgroepen onderscheid tussen studenten met verschillende voorkennis, en is er extra oefenmateriaal om bijvakstudenten te ondersteunen zonder het niveau voor de hoofdvakstudenten te verlagen. Specifiek bij de taalvakken worden bijvakstudenten als zeer waardevol ervaren. De bijvakstudenten hebben vaak een islamitische achtergrond, wat bijdraagt aan de verdieping en het begrip binnen deze vakken. Bij andere vakken kan het niveau van bijvakstudenten soms iets lager liggen vanwege beperkte voorkennis.

Studenten van beide bacheloropleidingen vinden de scriptiebegeleiding over het algemeen goed. Ze geven aan dat ze goed worden voorbereid op het schrijven van de scriptie, onder andere door in elke

cursus te oefenen met het schrijven van papers en het ontwikkelen van een kritische houding. Ook het onderzoeksseminar, onderdeel van beide bacheloropleidingen, helpt daarbij, door inzicht te geven in verschillende methodes zoals discourse-analyse, interviews en het gebruik van afbeeldingen. Verder ervaren studenten van de bachelors dat ze goed worden begeleid in het kiezen van vakken en de juiste minoren, wat weer belangrijk is met het oog op eventuele vervolgmasters en toekomstig werk.

Studenten van de bachelor Islam en Arabisch krijgen tot uiterlijk 2030 de mogelijkheid om hun opleiding af te ronden. Uit het studentenhoofdstuk blijkt dat de opleiding de huidige studenten hierin ondersteunt, onder andere door aandacht voor flexibiliteit en persoonlijke begeleiding.

Leeromgeving master Theologie en Religiewetenschappen

Uit het gesprek met de studenten van de master Theologie en Religiewetenschappen blijkt dat zij de kleinschaligheid en de intieme sfeer binnen de groep als prettig ervaren. Studenten vinden de combinatie van voltijd- en deeltijdstudenten prettig, omdat het leidt tot diverse perspectieven en kritische reflectie. Er heerst een hoge motivatie onder studenten en er is veel ruimte en tijd voor thematische verdieping, met een voortdurende verbinding naar de actualiteit. De vakken maken een concrete vertaalslag naar de praktijk, waarbij gastsprekers studenten informeren over wat ze in hun toekomstige werk kunnen verwachten. Studenten kijken positief naar de verplichte stage en de jaarlijkse alumnidag. Deze activiteiten dragen bij aan een betere voorbereiding op de arbeidsmarkt en een beter beeld onder studenten van de mogelijkheden na afronding van de studie.

Op basis van de documentatie en de gesprekken tijdens de visitatie, concludeert het panel dat de leeromgeving van alle opleidingen de studenten ondersteunt in het realiseren van de beoogde leerresultaten. Er is een goede mix van werkvormen. De begeleiding en studiebegeleiding van studenten door docenten, tutors en de studieadviseur is betrokken, deskundig en adequaat, mede gefaciliteerd door de kleinschaligheid van de opleidingen. Studenten waarderen het informele en nauwe contact met docenten, dat bijdraagt aan een prettige en stimulerende leeromgeving. Verder brengen de docenten hun onderzoekservaringen en onderzoeksresultaten veelvuldig in binnen de opleidingen, hetgeen de leeromgeving van studenten verrijkt. Studenten bewonderen de studieadviseur en tutors vanwege hun betrokkenheid en goede organisatie. De aanwezigheid van bijvakkers in de lessen verhoogt de kwaliteit van de leeromgeving. Er is een gestructureerde opbouw van de curricula en heldere en uitgebreide informatievoorziening richting studenten, onder andere over de vakkenkeuze. De voorzieningen voor studenten met een ondersteuningsbehoefte zijn op orde. Er is aandacht voor het creëren van een veilig en prettig klimaat, en er is specifieke ondersteuning voor bijvoorbeeld studenten met autisme of ADHD. Het tutoraat is formeel belegd bij de programmacoördinator en krijgt sinds vorig jaar ook een meer sociale invulling, onder meer door het organiseren van vier gezamenlijke sociale activiteiten per jaar (in samenwerking met de coördinator van de onderzoeksmaster Religious Studies) ter versterking van de cohortvorming. Het speelt volgens het panel een belangrijke rol in de begeleiding van studenten. De

kleinschaligheid, persoonlijke aanpak, en brede ondersteuning dragen bij aan een goede studeerbaarheid van de programma's.

Het goed omgaan met een diverse studentenpopulatie was één van de aanbevelingen van het vorige visitatiepanel. Het panel vindt dat de opleidingen hier passend op hebben gereageerd. De opleidingen zorgen voor persoonlijke begeleiding, een inclusieve en veilige leeromgeving, en een breed en flexibel onderwijsaanbod dat verschillende achtergronden en voorkennis respecteert. Docenten houden vast aan het niveau voor hoofdvakstudenten en maken in werkgroepen onderscheid waar nodig. Dit draagt bij aan een inclusieve leeromgeving waarin studenten van diverse achtergronden kunnen leren.

Docententeam

De opleidingen hebben één docententeam; de meeste docenten zijn betrokken bij meerdere opleidingen. Het docententeam bestaat uit universitair (hoofd)docenten en hoogleraren. Alle docenten hebben minimaal de Basiskwalificatie Onderwijs (BKO) behaald of zijn bezig deze te behalen. De docenten die lesgeven in de master Theologie en Religiewetenschappen zijn allen gepromoveerd. Er is aandacht voor de professionele ontwikkeling van docenten, onder meer in het kader van nieuwe ontwikkelingen, zoals rondom Artificial Intelligence. De faculteit biedt verder trainingen aan op het gebied van didactiek, onderwijsinnovatie en certificering.

Het docententeam is internationaal succesvol en erkend vanwege hun (onderzoeks)expertise. Docenten vertalen die expertise naar het onderwijs en brengen studenten zo in contact met actuele maatschappelijke vraagstukken en de beroepspraktijk. De docenten die betrokken zijn bij de bachelor Islam en Arabisch beschikken over expertise in islamologie, talen (Arabisch, Turks, Perzisch), en diverse aspecten van de islamitische cultuur en geschiedenis. Docenten van de bachelor Religiewetenschappen hebben expertise in diverse disciplines, waaronder antropologie, sociologie, filologie, literatuurwetenschappen, geschiedenis, genderstudies en mediastudies. De docenten die lesgeven in de master Theologie en Religiewetenschappen hebben specifieke expertise op thema's als gender en seksualiteit, religie in het publieke domein, diversiteit, conflict en geweld, migratie, islamofobie, antisemitisme, radicalisme en zingeving in organisaties.

In de gesprekken met de studenten omschrijven zij het docententeam unaniem als inhoudelijk sterk, bevlogen en betrokken. Docenten nemen hen serieus en zorgen voor een hechte sfeer binnen de opleidingen waardoor studenten zich tot een echte gemeenschap voelen behoren. Het hoge kennis- en ervaringsniveau van docenten stimuleert studenten om dieper op de materie in te gaan. Docenten houden rekening met de diverse achtergronden van studenten en passen de aanpak en de diepgang van het onderwijs hierop aan. Daarnaast geven docenten veel vertrouwen aan studenten en zijn zij flexibel, bijvoorbeeld wanneer een student eens een deadline mist.

Op basis van de documentatie en de gesprekken tijdens het locatiebezoek, constateert het panel dat het docententeam veel kwaliteiten herbergt. De docenten zijn inhoudelijk deskundig, internationaal erkend, en zichtbaar in maatschappelijke debatten. Daarnaast zijn ze ook didactisch vaardig en betrokken bij de opleidingen. Docenten bieden persoonlijke begeleiding aan studenten en zorgen voor een stimulerende en actieve leeromgeving die studenten uitdaagt om kritisch te denken en zich actief te engageren met de materie. Er zijn voldoende professionaliseringsmogelijkheden voor docenten. Het panel bewondert de wijze waarop het team onder de gegeven omstandigheden (met name de bezuinigingen op het hoger onderwijs en het sluiten van de bachelor Islam en Arabisch) de onderwijsvernieuwing oppakt. Het panel spreekt de wens uit dat de opleidingen voldoende tijd en ruimte nemen en krijgen om de onderwijsaanpassingen op een verantwoorde en duurzame manier door te voeren.

Conclusie

Het panel is positief over de curricula, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam. Deze zijn zodanig ingericht dat ze de studenten in staat stellen de beoogde leerresultaten te realiseren. Alle drie de opleidingen hebben de beoogde leerresultaten concreet en logisch vertaald naar leerdoelen en onderdelen van het programma. De curricula bieden studenten een solide basis voor academische en maatschappelijke toepassingen van religiewetenschappelijke kennis. De opleidingen komen tegemoet aan uiteenlopende interessegebieden van studenten, onder andere door de verschillende keuzemogelijkheden. Het panel kijkt met waardering naar het brede en interdisciplinaire programma van de bachelor Religiewetenschappen, terwijl de master Theologie en Religiewetenschappen zich onderscheidt door een stevige voorbereiding op de beroepspraktijk. Met name de stage in de master beschouwt het panel als een belangrijk en waardevol onderdeel van het programma omdat het studenten helpt praktijkervaring op te doen en hun netwerk uit te breiden. Binnen de bachelor Islam en Arabisch vindt het panel de inhoudelijke focus op islamologische vaardigheden, kennis van bronnen en Arabische taalvaardigheid sterk. Arabisch taalonderwijs blijkt aantrekkelijk voor een diverse studentenpopulatie, ook uit andere opleidingen aan de Universiteit Utrecht. Het panel moedigt de opleiding daarom aan mogelijkheden te onderzoeken voor verankering van Arabisch taalonderwijs binnen de vernieuwde bacheloropleiding Religiewetenschappen en binnen de faculteit.

De kleinschaligheid en studentgerichte aanpak zijn volgens het panel sterke punten die de actieve participatie van studenten in hun eigen leerproces vergroten en de studeerbaarheid van de programma's ondersteunen. De aanwezigheid van bijvakstudenten in de bachelors en deeltijdstudenten in de master ziet het panel als een kracht, omdat het niet alleen de diversiteit vergroot, maar ook de kwaliteit van het onderwijs door het stimuleren van diepgaande gesprekken en interactie tussen studenten met uiteenlopende achtergronden. Het is positief dat studenten de informatievoorziening en studiebegeleiding als zeer goed ervaren, en dat studenten zich ondersteund voelen in hun studieplanning en loopbaanoriëntatie. Verder is het panel erg te spreken over de initiatieven die de opleidingen ondernemen om de studenteninstroom te verhogen.

Het panel vindt het docententeam, met zijn inhoudelijke expertise, didactische vaardigheden en betrokken aanpak, een belangrijke asset van de opleidingen. Hiermee borgen de docenten, samen met de tutores en studieadviseur, de kwaliteit van het onderwijs en dragen ze bij aan een stimulerende en ondersteunende leeromgeving. Het panel gunt het docententeam de tijd en ruimte om de aankomende onderwijsvernieuwing verantwoord en duurzaam op te pakken.

Op basis van de gesprekken en bestudering van de onderliggende documentatie concludeert het panel dat de opleidingen **voldoen aan standaard 2**, onderwijsleeromgeving.

Standaard 3: Toetsing

<i>De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.</i>
--

Bevindingen en overwegingen

Systeem van toetsing

Het toetsbeleid van de opleidingen is vastgelegd in het Curriculum- en toetsplan (CTP), dat jaarlijks wordt geactualiseerd en onderdeel uitmaakt van de Richtlijn toetsing en beoordeling van de Faculteit Geesteswetenschappen. Eén van de uitgangspunten is dat toetsen het leerproces van studenten moeten ondersteunen. De opleidingen hanteren een systeem van toetsing gebaseerd op constructive alignment, waarbij leerdoelen, cursusdoelen, leerlijnen en toetsvormen op elkaar zijn afgestemd. Toetsen zijn expliciet gekoppeld aan de beoogde leeruitkomsten van de opleidingen en dragen zo bij aan transparante en valide toetsing. Elke cursus binnen de bacheloropleidingen kent minimaal twee toetsmomenten, waarvan tenminste één formatief van aard is, terwijl elke mastercursus minimaal één toetsmoment bevat. Alle toetsen en beoordelingscriteria worden voorafgaand aan de afname getoetst door een collega-docent volgens het vierogenprincipe. De opleidingen zetten verschillende toetsvormen in, waaronder papers, opdrachten, presentaties en scripties.

Uit de gesprekken met de studenten blijkt dat zij de diversiteit aan toetsvormen als positief ervaren omdat het bijdraagt aan de ontwikkeling van verschillende vaardigheden. De ervaringen van studenten met het ontvangen van feedback zijn overwegend positief. Meestal ontvangen studenten uitgebreide feedback en tips, soms is de feedback meer beperkt. Studenten geven aan dat ze het fijn vinden dat dit soort zaken (zoals de hoeveelheid feedback) bespreekbaar worden gemaakt, onder andere via de opleidingscommissie, en dat de opleidingen dit vervolgens ook actief oppakken.

Op basis van de documentatie en de gesprekken tijdens het locatiebezoek, constateert het panel dat het toetssysteem van de opleidingen valide, betrouwbaar, en transparant is. Het CTP is zorgvuldig opgesteld en de leerlijnen, leerdoelen en toetsen zijn goed op elkaar afgestemd volgens het principe van

constructive alignment. De toetsing sluit aan op het niveau van de opleidingen en ondersteunt het leerproces van de studenten, onder andere door de formatieve toetsing en uitgebreide feedback tijdens cursussen. Het panel vindt de toetsing goed doordacht en voldoende gevarieerd. Zo worden taalvaardigheden zowel schriftelijk als mondeling getoetst, en andere vakken worden getoetst via schriftelijke opdrachten en presentaties. De cursus- en scriptiehandleidingen zijn duidelijk en zorgvuldig opgesteld. Ze maken expliciet inzichtelijk hoe de eindcijfers tot stand komen, welke onderdelen er getoetst worden en welke beoordelingscriteria worden gehanteerd. Dit draagt bij aan transparantie voor de student. Het is positief dat collega's elkaars toetsen vooraf checken.

Specifiek bij de master Theologie en Religiewetenschappen ziet het panel dat de manier van toetsen studenten ook goed voorbereidt op een professionele carrière. Dit blijkt onder meer uit de portfolio-opdrachten en praktijkgerichte opdrachten binnen vakken als 'Religie en diversiteit' en 'Organisaties en zingeving', waar studenten in aanraking komen met relevante thema's en dilemma's uit het werkveld.

Beoordeling scripties

In de laatste fase van hun opleiding schrijven zowel bachelor- als masterstudenten een scriptie. De beoordeling van de scripties vindt plaats aan de hand van een faculteitsbreed beoordelingsformulier dat digitaal is geïmplementeerd in het systeem Osiris Zaak. Scripties kennen altijd twee beoordelaars, die onafhankelijk van elkaar het werk van de student beoordelen. Een derde beoordelaar wordt ingeschakeld als er meer dan één punt verschilt tussen de eerste twee beoordelingen, wat zelden voorkomt. Het docententeam houdt regelmatig intervisiebijeenkomsten om de begeleiding en beoordeling van scripties te harmoniseren en de kwaliteit te waarborgen. De opleiding vindt het belangrijk dat de feedback van twee beoordelaars inhoudelijk op ongeveer hetzelfde eindpunt uitkomt, met nadruk op de navolgbaarheid van de feedback.

Het panel vindt, na het bekijken van de scripties en bijbehorende beoordelingsformulieren, dat de scriptiebeoordeling zorgvuldig en uitgebreid gebeurt. De beoordelingen van de scripties zijn navolgbaar en in lijn met de bevindingen van het panel. Het panel vindt de gegeven feedback in de meeste gevallen helder en constructief. In Osiris is de feedback inzichtelijk voor studenten, en het onderscheid tussen de eerste en tweede beoordelaar is duidelijk.

Het panel constateert dat er in enkele gevallen een verschil zit tussen de hoeveelheid feedback van de eerste en tweede beoordelaar, en dat soms onduidelijk is hoe de weging van de feedback zich verhoudt tot de gegeven (deel)cijfers. De opleidingen geven aan dat dit deels verklaard kan worden doordat, vanwege de beperkte omvang van het docententeam, een tweede beoordelaar soms minder inhoudelijk expert is op een bepaald onderwerp. Daarnaast streeft de opleiding niet naar een gelijke hoeveelheid feedback tussen beoordelaars, maar vooral naar navolgbaarheid van de beoordeling. Het panel heeft hier begrip voor en vindt het een goede zaak dat de opleidingen kalibratiesessies organiseren om de

beoordelingen te stroomlijnen. Het panel moedigt de opleidingen aan om deze kalibratie voort te zetten en waar mogelijk te intensiveren, om zo de transparantie en betrouwbaarheid van beoordelingen te verbeteren.

Examencommissies

De examencommissie van de bacheloropleidingen maakt deel uit van de Examencommissie Bachelors Filosofie, Islam en Arabisch, & Religiewetenschap. Deze commissie bestaat uit vier leden, inclusief een voorzitter en extern lid. De examencommissie van de masteropleiding behoort tot de Examencommissie Academische Masters en bestaat uit zes leden. De commissies, van wie de taken en verantwoordelijkheden zijn uitgewerkt in het facultair reglement en het handboek examencommissies, spelen een centrale rol in de kwaliteitsborging van toetsing en examinering. Ze dragen zorg voor uniforme procedures en richtlijnen voor beoordeling en normering van toetsen, opdrachten en scripties, en bewaken de kwaliteit van de toetsing binnen de opleidingen. Zo voeren ze jaarlijks analyses uit van cijfers en toetsen ze steekproefsgewijs scripties, om de kwaliteit en het niveau te bewaken. Ook zien de commissies toe op de naleving van de Onderwijs- en Examenregelingen, waarin onder andere de eisen staan vermeld waaraan studenten moeten voldoen om af te studeren. De examencommissies houden de technologische ontwikkelingen, met name rondom generatieve AI, kritisch in de gaten zodat de betrouwbaarheid en validiteit van de toetsing gewaarborgd blijft.

Het panel concludeert op basis van de gesprekken en onderliggende documentatie dat de examencommissies van de opleidingen hun wettelijke taken en bevoegdheden naar behoren uitvoeren en daarmee de kwaliteit en onafhankelijkheid van de toetsing borgen. De examencommissies kijken positief naar de opleidingen: het curriculum- en toetsprogramma is goed verzorgd; de scripties zijn degelijk en het onderwijs is strak georganiseerd; de opleidingen reageren snel op vragen en weten wat de examencommissies nodig hebben om hun werk goed te kunnen doen; en de opleidingen staan open voor feedback van de examencommissies en aangedragen verbeteringen. De examencommissies zijn tevreden over hoe de opleidingen deze verbeteringen oppakken.

Artificial Intelligence

De Universiteit Utrecht heeft recentelijk een institutioneel beleid rondom Artificial Intelligence (AI) geïntroduceerd dat betrekking heeft op het verantwoord en transparant gebruik van generatieve AI in het onderwijs en bij de toetsing. Binnen de faculteit en het departement zijn initiatieven gestart om het curriculum en toetsbeleid GenAI-robust te maken en docenten hierin verder te professionaliseren. Deze initiatieven omvatten instrumenten zoals de AI-index en een model AI disclosure statement. De AI-index fungeert als een overzichtsinstrument om het gebruik van AI binnen het onderwijs te monitoren en structureren, terwijl het disclosure statement een standaardformulier biedt waarmee studenten en docenten kunnen aangeven hoe en in welke mate AI is gebruikt bij het maken van opdrachten en toetsen. Sinds 2 collegejaren wordt in elke cursushandleiding een cursus-specifieke alinea over AI-gebruik

toegevoegd, waarmee voor de student meer duidelijkheid gecreëerd wordt over wat wel/niet is toegestaan. De opleidingen hebben de opdracht gekregen van de examencommissies om het volledige toetsprogramma te herzien met het oog op toetsfraude, vooral omdat het grootste deel van de toetsing bestaat uit thuisgeschreven papers die fraudegevoelig zijn. De opleidingen werken aan plannen om de toetsing aan te passen en er wordt nagedacht over aanpassing van de leerdoelen.

Het panel stelt vast dat generatieve AI een actueel aandachtspunt is voor de Universiteit Utrecht, de examencommissies en de opleidingen. Sancties worden alleen opgelegd bij duidelijke fraude. Docenten gaan altijd eerst in gesprek met studenten om te controleren of zij begrijpen wat ze hebben geschreven, waarbij hoor en wederhoor wordt toegepast. Plagiaat is lastig vast te stellen door de mogelijkheden van generatieve AI en voor docenten is het niet altijd duidelijk wanneer een melding van fraude gemaakt moet worden. Door de snelle ontwikkelingen ontstaat soms onduidelijkheid over wat wel en niet is toegestaan bij het gebruik maken van generatieve AI, wat kan leiden tot onzekerheid en stress onder studenten. Het panel beveelt de opleidingen aan om, binnen afzienbare termijn, de communicatie richting studenten en docenten rondom het gebruik van generatieve AI te expliciteren, om daarmee duidelijkheid te scheppen en stress bij docenten en studenten te verminderen.

Conclusie

Het panel ziet het hanteren van constructive alignment als een sterk punt van de toetsing binnen de opleidingen. Doordat de toetsing is afgestemd op de leerdoelen, cursusdoelen en leerlijnen van de opleidingen, en doordat de opleidingen deels gebruik maken van formatieve toetsing, is de toetsing ondersteunend aan het leerproces van studenten. Het panel waardeert de variatie en balans in de toetsvormen die de opleidingen hanteren en die bijdragen aan de validiteit en betrouwbaarheid van de toetsing. Het gebruik van een faculteitsbreed beoordelingsformulier draagt bij aan de consistentie in de beoordeling van scripties, terwijl de kalibratiesessies de onafhankelijkheid en betrouwbaarheid versterken. Het panel moedigt de opleidingen aan om kalibratie voort te zetten en waar mogelijk te intensiveren.

Het panel kijkt tevreden naar het functioneren van de examencommissies. Dat de examencommissies de opleidingen prijzen vanwege de goede samenwerking, is een mooi compliment voor de opleidingen. De aanpak van de opleidingen in het omgaan met generatieve AI is een goed begin. Het panel spoort de opleidingen aan initiatieven te ontwikkelen om meer duidelijkheid rondom het gebruik van generatieve AI te verschaffen aan studenten en docenten.

Op basis van de gesprekken en bestudering van de onderliggende documentatie concludeert het panel dat de opleidingen **voldoen aan standaard 3**, toetsing.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

<i>De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.</i>
--

Bevindingen en overwegingen

Niveau eindwerken

Binnen alle drie de opleidingen is de scriptie het eindwerk van de opleiding. Het doel van de bachelor- en masterscripties is dat studenten aantonen dat zij de benodigde kennis, vaardigheden en academische competenties hebben ontwikkeld die passen bij het niveau van hun opleiding. Centraal binnen de scripties staat het ontwikkelen van schrijf- en onderzoeksvaardigheden, het verdiepen in methoden en theorieën, en het uitvoeren van methodologisch verantwoord onderzoek. Het panel heeft van elke opleiding vijftien scripties bekeken, evenredig verdeeld over de eindcijfers en varianten (voltijd en deeltijd). De scripties van de bachelor Islam en Arabisch en van de bachelor Religiewetenschappen passen bij de academische oriëntatie van de opleidingen en voldoen aan het gewenste eindniveau. Enkele scripties doen zelfs niet onder voor de masterscripties. Het panel beschouwt de scripties als interessant en relevant. De scriptieonderwerpen sluiten aan bij actuele maatschappelijke en ethische vraagstukken die binnen het vakgebied van de religiewetenschappen en het publieke debat over religie spelen. Dit geeft blijk van het vermogen van studenten om religiewetenschappelijke kennis en methoden toe te passen in een bredere maatschappelijke context. De scripties van de studenten Islam en Arabisch behandelen discussies over de rol van de islam in zowel binnen- als buitenlandse contexten (met thema's als wetgeving, geschiedenis, salafisme, en soefisme), en passen daarmee bij het profiel en de leerdoelen van de opleiding. De scripties van studenten Religiewetenschappen bevatten onderzoeksmethoden en thematiek die duidelijk verbonden is met het profiel en de focus van de opleiding (zoals gender, complottheorieën, en fundamentalisme), met een speciale nadruk op de materiële en zintuiglijke dimensies van religie.

Het panel constateert dat de kwaliteit van de scripties binnen de master Theologie en Religiewetenschappen goed is en in lijn met wat verwacht mag worden van academische masterscripties. Studenten zijn in staat om actuele maatschappelijke vraagstukken vanuit een religiewetenschappelijk perspectief te analyseren en te benaderen, in lijn met wat het profiel en de beoogde leerresultaten verlangen van de studenten. De scripties bestuderen relevante thema's binnen het vakgebied (als diversiteit, radicalisering en migratie) en tonen aan dat studenten de kennis en vaardigheden die zij gedurende de opleiding hebben opgedaan, adequaat kunnen toepassen. De scripties variëren in onderzoeksopdrachten en methodes, zoals discourse analyse, interviews en beeldmateriaal. Het panel merkt op dat in sommige scripties religie breed en intuïtief geformuleerd wordt, waardoor het religiewetenschappelijke wat naar de achtergrond verdwijnt. De opleiding zou kunnen nadenken over in hoeverre sturing hierop gewenst is.

In enkele gevallen herkent het panel nog enkele slordigheden in de scripties van alle drie de opleidingen (bijvoorbeeld qua structuur en leesbaarheid, of verbanden tussen bevindingen en conclusies), wat aangeeft dat er blijvend aandacht nodig is voor de kwaliteit en de nauwkeurigheid van de scripties. Het panel moedigt de opleidingen daarom aan de focus op theorie en onderzoeksmethoden, waar de opleidingen goede stappen in hebben gezet, te handhaven.

Specifiek voor de masterscripties merkt het panel op dat studenten de maatschappelijke relevantie van hun onderzoek explicieter naar voren mogen laten komen. In de meeste gevallen kan de expliciete reflectie op de vertaalslag van het onderzoek naar de praktijk en het werkveld sterker. Het panel adviseert hier extra aandacht aan te besteden.

Functioneren van afgestudeerden in de praktijk

De opleidingen organiseren ieder jaar alumnidagen. Deze dagen bieden een platform voor oud-studenten om met de opleidingen in contact te blijven en kennis te delen, en geven de opleidingen een beeld van waar afgestudeerden terechtkomen. Uit het gesprek met de alumni en uit de documentatie maakt het panel op dat alumni actief zijn op diverse plekken, waar ze een belangrijke rol spelen dankzij hun religie-expertise. Van de afgestudeerde bachelorstudenten stroomt ongeveer een kwart tot de helft door naar masteropleidingen, binnen het vakgebied (zoals de master Theologie en Religiewetenschappen) of daarbuiten. In het werkveld starten alumni van de bacheloropleidingen in uiteenlopende functies, bijvoorbeeld in de journalistiek, de veiligheidsindustrie, of de geestelijke gezondheidszorg. Alumni van de master komen onder meer terecht bij overheidsinstellingen, musea en NGOs, in functies met een focus op beleid, maatschappelijke vraagstukken en toepassingen van religiewetenschappelijke kennis. Alumni van alle opleidingen vinden binnen afzienbare tijd een baan en kijken tevreden terug naar hun opleiding, omdat die ze een brede kennisbasis heeft meegegeven waardoor ze zich in verschillende vakgebieden goed kunnen redden. Alumni signaleren dat religiewetenschappelijke kennis in uiteenlopende werkvelden steeds meer wordt erkend, wat de noodzaak en toegevoegde waarde van de opleidingen binnen de huidige maatschappelijke context onderstreept. Het panel stelt dan ook vast dat de afgestudeerden goed zijn gepositioneerd voor vervolgopleidingen en/of de beroepspraktijk, dat ze de religiecomponent goed kunnen toepassen in hun werk, en dat ze betekenisvol bij kunnen dragen aan het maatschappelijk religiedebat.

Conclusie

Het panel is positief over de kwaliteit van de scripties van alle drie de opleidingen en ziet dat studenten de beoogde leerresultaten realiseren. De scripties reflecteren zowel de inhoudelijke diepgang als de maatschappelijke relevantie van het religievakgebied. De hoge kwaliteit van enkele bachelorscripties weerspiegelt de nadruk die de bacheloropleidingen leggen op theorie en onderzoeksmethoden. De scriptieonderwerpen sluiten aan bij actuele maatschappelijke en ethische vraagstukken die binnen het vakgebied van de religiewetenschappen en het publieke debat over religie spelen. Dit geeft blijk van het

vermogen van studenten om religiewetenschappelijke kennis en methoden toe te passen in een bredere maatschappelijke context. Het panel moedigt de opleidingen aan de focus op theorie en onderzoeksmethoden te handhaven, en extra aandacht te besteden aan de expliciete vertaalslag van de uitkomsten van het onderzoek naar de praktijk.

De opleidingen bieden een solide religiewetenschappelijke basis die alumni voorbereidt op zowel academische doorstroom als professionele inzetbaarheid. Ze zijn niet alleen academisch vaardig, maar ook maatschappelijk betrokken en inzetbaar in diverse relevante beroepspraktijken, waar ze hun opgedane kennis en vaardigheden kunnen inzetten. Dit versterkt de positie van de opleidingen en onderstreept hun maatschappelijke impact.

Op basis van de gesprekken en bestudering van de onderliggende documentatie concludeert het panel dat de opleidingen **voldoen aan standaard 4**, gerealiseerde leerresultaten.

Eindoordeel

Het panel heeft de opleidingen beoordeeld aan de hand van vier standaarden. Het panel concludeert dat de programma's voldoen aan alle standaarden (beoogde leerresultaten, onderwijsleeromgeving, toetsing en gerealiseerde leerresultaten) en beoordeelt vervolgens de algehele kwaliteit van de opleidingen als positief.

Standaard	Oordeel Bachelor Islam en Arabisch
Beoogde leerresultaten <i>Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.</i>	Voldoet aan de standaard
Onderwijsleeromgeving <i>Standaard 2: Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.</i>	Voldoet aan de standaard
Toetsing <i>Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.</i>	Voldoet aan de standaard
Gerealiseerde leerresultaten <i>Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.</i>	Voldoet aan de standaard
Eindoordeel	Positief

Standaard	Oordeel Bachelor Religiewetenschappen
Beoogde leerresultaten <i>Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.</i>	Voldoet aan de standaard
Onderwijsleeromgeving <i>Standaard 2: Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.</i>	Voldoet aan de standaard
Toetsing <i>Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.</i>	Voldoet aan de standaard
Gerealiseerde leerresultaten <i>Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.</i>	Voldoet aan de standaard
Eindoordeel	Positief

Standaard	Oordeel Master Theologie en Religiewetenschappen
Beoogde leerresultaten <i>Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.</i>	Voldoet aan de standaard
Onderwijsleeromgeving <i>Standaard 2: Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.</i>	Voldoet aan de standaard
Toetsing <i>Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.</i>	Voldoet aan de standaard
Gerealiseerde leerresultaten <i>Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.</i>	Voldoet aan de standaard
Eindoordeel	Positief

In de voorgaande paragrafen heeft het panel positieve overwegingen over de programma's per standaard besproken en onderbouwd. Het stelde de volgende overwegingen vast:

- De opleidingen zijn maatschappelijk relevant en bieden toegevoegde waarde.
- Het niveau en de academische oriëntatie van de opleidingen zijn goed verankerd in de beoogde leerresultaten.
- De curricula bieden studenten een solide basis voor academische en maatschappelijke toepassingen van religiewetenschappelijke kennis.

- De kleinschaligheid en studentgerichte aanpak bevorderen actieve participatie van studenten.
- Het docententeam, met zijn inhoudelijke expertise, didactische vaardigheden en betrokken aanpak, is een belangrijke asset van de opleidingen.
- De toetsing is afgestemd op de leerdoelen, cursusdoelen en leerlijnen van de opleidingen.
- De scripties reflecteren zowel de inhoudelijke diepgang als de maatschappelijke relevantie van het religievakgebied.

Naast deze positieve overwegingen is het panel van mening dat er in verschillende aspecten van de opleidingen (nog) ruimte is voor verbetering. In dit rapport doet het panel een aantal **adviezen** die niet strikt aanbevelingen zijn.

Voor de bacheloropleiding Islam en Arabisch **adviseert** het panel:

- Onderzoek de mogelijkheden voor verankering van de discipline Arabisch binnen de vernieuwde bacheloropleiding Religiewetenschappen en binnen de faculteit.

Voor de bacheloropleiding Religiewetenschappen **adviseert** het panel:

- Expliciteer het beroeps- en loopbaanperspectief, zodat studenten een beter beeld krijgen van de toepasbaarheid van hun opleiding in de praktijk.

Voor de masteropleiding Theologie en Religiewetenschappen **adviseert** het panel:

- Besteed in de scriptiebegeleiding van studenten nadrukkelijker aandacht aan de maatschappelijke relevantie en de praktische toepassingen van hun onderzoek.

Voor alle opleidingen **adviseert** het panel:

- Faciliteer voldoende tijd en ruimte om de onderwijsaanpassingen op een verantwoorde en duurzame manier door te voeren.
- Zet de kalibratie rondom de beoordeling van scripties voort, en intensiveer deze waar mogelijk.
- Handhaaf en versterk de focus op theorie en onderzoeksmethoden in de scripties.

Het panel beveelt een aantal vervolgacties aan om de opleidingen verder te verbeteren. Deze **aanbevelingen** doen geen afbreuk aan de positieve beoordeling van de kwaliteit van de opleidingen:

- Formuleer de eindtermen inhoudelijk scherper en specifiek, zodat duidelijker wordt wat studenten over religie moeten weten, naast de al aanwezige vaardigheidsdoelen.
- Zorg voor transparante en eenduidige communicatie richting studenten en docenten rondom het gebruik van generatieve AI.

4. BIJLAGEN

Bijlage 1: Administratieve gegevens

Instelling	
Naam in RIO	Universiteit Utrecht
Adres	Heidelberglaan 8, 3584 CS Utrecht
Website	www.uu.nl
BRIN-nummer	21PD
Instellingstoets	Positief (maart 2018)

Opleiding	
Eerste naam; zoals vastgelegd in RIO	B Islam en Arabisch
Internationale naam	B Islam and Arabic
Locatie	Utrecht
Opleidingsnummer in RIO	56041
Oriëntatie en niveau	Wo ba
Onderzoeksmaster	Nee
Taal in het onderwijs	Nederlands
(Wettelijke) beroepsvereisten	Nee
Alle opleidingstrajecten/ afstudeerrichtingen/specialisaties	N.v.t.
Joint programme	Nee
Bijzonder kenmerk	Nee
Verleende graad en toevoeging aan de graad	Bachelor of Arts
Studielast in EC	180
Variant(en)	Voltijd
Werken met eenheden van leeruitkomsten (voltijd, deeltijd, duaal)	Nee
Visitatiegroepindeling	WO cluster Religie en Theologie
Inleverdatum visitatierapport	1 mei 2026
Overig (bijv. naamswijziging of studieduurverlenging)	N.v.t.

Opleiding	
Eerste naam; zoals vastgelegd in RIO	B Religiewetenschappen
Internationale naam	B Religious Studies
Locatie	Utrecht
Opleidingsnummer in RIO	50902
Oriëntatie en niveau	Wo ba
Onderzoeksmaster	Nee
Taal in het onderwijs	Nederlands
(Wettelijke) beroepsvereisten	Nee
Alle opleidingstrajecten/ afstudeerrichtingen/specialisaties	N.v.t.
Joint programme	Nee
Bijzonder kenmerk	Nee
Verleende graad en toevoeging aan de graad	Bachelor of Arts
Studielast in EC	180
Variant(en)	Voltijd
Werken met eenheden van leeruitkomsten (voltijd, deeltijd, duaal)	Nee
Visitatiegroepindeling	WO cluster Religie en Theologie
Inleverdatum visitatierapport	1 mei 2026
Overig (bijv. naamswijziging of studieduurverlenging)	N.v.t.

Opleiding	
Eerste naam; zoals vastgelegd in RIO	M Theologie & Religiewetenschappen
Internationale naam	M Theology & Religious Studies
Locatie	Utrecht
Opleidingsnummer in RIO	60824
Oriëntatie en niveau	Wo ma
Onderzoeksmaster	Nee
Taal in het onderwijs	Nederlands
(Wettelijke) beroepsvereisten	Nee
Alle opleidingstrajecten/ afstudeerrichtingen/specialisaties	N.v.t.
Joint programme	Nee
Bijzonder kenmerk	Nee

Verleende graad en toevoeging aan de graad	M of Arts
Studielast in EC	60
Variant(en)	Voltijd en deeltijd
Werken met eenheden van leeruitkomsten (voltijd, deeltijd, duaal)	Nee
Visitatiegroepindeling	WO cluster Religie en Theologie
Inleverdatum visitatierapport	1 mei 2026
Overig (bijv. naamswijziging of studieduurverlenging)	N.v.t.

Bijlage 2: Beoogde leerresultaten

Bachelor Islam & Arabisch

De doelen zijn uitgewerkt in de volgende eindtermen.

2. De afgestudeerde:

- 1a. heeft kennis van en inzicht in de geschiedenis en cultuur van de Islamitische wereld;
- 1b. heeft kennis van en inzicht in de belangrijkste theoretische en methodische grondslagen van de islamwetenschap;
- 1c. kan over een vraag op het vakgebied een onderzoekbare probleemstelling formuleren, een daarbij passend onderzoek op methodisch verantwoorde wijze uitvoeren en er op adequate wijze over rapporteren;
- 1d. is in staat kennis en inzicht op het terrein van de Islamwetenschap toe te passen op en relevant te maken voor maatschappelijke en ethische vraagstukken;
- 2a. beschikt over een zodanige kennis van de grammatica van het Modern Standaard Arabisch dat de student, met de daarvoor gebruikelijke hulpmiddelen, Arabische teksten over maatschappelijke en religieuze thema's kan begrijpen;
- 2b. beschikt over elementaire spreek-, luister-, en schrijfvaardigheid in het Modern Standaard Arabisch;
- 3a. is in staat relevante literatuur te vinden, de kwaliteit ervan te beoordelen, te verwerken en er op correcte wijze naar te verwijzen;
- 3b. kan over kennis en inzichten zowel mondeling als schriftelijk helder en correct communiceren, zowel met vakgenoten als met een breder publiek;
- 3c. houdt zich aan normen voor wetenschappelijke integriteit en andere gedragsnormen binnen het vakgebied;
- 3d. vormt oordelen die gebaseerd zijn op een zorgvuldige afweging van feiten en meningen;
- 3e. bezit de leervaardigheden die noodzakelijk zijn om een masteropleiding aan te gaan.

[de student] beschikt over de vaardigheid om op verantwoorde en kritische wijze digitale bronnen en data te verzamelen, beheren, evalueren en te analyseren, en is zich bewust van relevante maatschappelijke invloeden en gevolgen van digitalisering voor het eigen vakgebied.

De opleiding is zodanig ingericht (met ruimte in de major of in de profileringsruimte) dat de student in staat is dusdanige kennis en vaardigheden met betrekking tot Engelse taalvaardigheid te verwerven dat de student bij het afronden van de bachelor voldoet aan de toelatingseisen met betrekking tot Engelse taalvaardigheid van een masteropleiding in Nederland.

Bachelor Religiewetenschappen

Deze doelen zijn vertaald in de volgende eindtermen. De afgestudeerde:

- 1a. heeft kennis van en inzicht in het verschijnsel religie en kennis van en inzicht in de geschiedenis, denkwereld, instituties, en praktijk van minimaal drie specifieke religies;
- 1b. heeft kennis van en inzicht in de belangrijkste theoretische en methodische grondslagen van de Religiewetenschappen;
- 1c. kan over een vraag binnen het vakgebied een onderzoekbare probleemstelling formuleren, een daarbij passend onderzoek op methodisch verantwoorde wijze uitvoeren en er op adequate wijze over rapporteren;
- 1d. is in staat kennis en inzicht op het terrein van de Religiewetenschappen toe te passen en relevant te maken voor maatschappelijke en ethische vraagstukken;
- 2a. is in staat om relevante literatuur te vinden, de kwaliteit ervan te beoordelen, de literatuur te verwerken en er op correcte wijze naar te verwijzen;
- 2b. kan over kennis en inzichten zowel mondeling als schriftelijk helder en correct communiceren, zowel met vakgenoten als met een breder publiek;
- 2c. houdt zich aan normen voor wetenschappelijke integriteit en andere gedragsnormen binnen het vakgebied;
- 2d. vormt oordelen die gebaseerd zijn op een zorgvuldige afweging van feiten en meningen;
- 2e. bezit de leervaardigheden die noodzakelijk zijn om een masteropleiding aan te gaan.

[de student] beschikt over de vaardigheid om op verantwoorde en kritische wijze digitale bronnen en data te verzamelen, beheren, evalueren en te analyseren, en is zich bewust van relevante maatschappelijke invloeden en gevolgen van digitalisering voor het eigen vakgebied.

De opleiding is zodanig ingericht (met ruimte in de major of in de profileringsruimte) dat de student in staat is dusdanige kennis en vaardigheden met betrekking tot Engelse taalvaardigheid te verwerven dat de student bij het afronden van de bachelor voldoet aan de toelatingseisen met betrekking tot Engelse taalvaardigheid van een masteropleiding in Nederland.

Master Theologie en Religiewetenschappen

2. Vertaling van de doelstelling in eindtermen:

Kennis en inzicht

De afgestudeerde heeft kennis van en inzicht in:

- De belangrijkste concepten en theoretische benaderingen die worden gebruikt bij de academische bestudering van religie;
- De belangrijkste theorieën met betrekking tot religie in het publieke domein;
- Onderzoeksmethoden en strategieën met betrekking tot religie en samenleving.

Toepassing van kennis en inzicht

De afgestudeerde is in staat:

- Religiewetenschappelijke kennis en inzichten toe te passen op actuele debatten over religie en samenleving;
 - Religiewetenschappelijke kennis en inzichten relevant te maken voor opdrachtgevers;
 - Theoretische en methodologische inzichten te operationaliseren in een uitvoerbaar onderzoeksvoorstel;
 - Onderzoek te doen, daaruit conclusies te trekken en er helder en ondubbelzinnig over te rapporteren.
-

Oordeelsvorming

De afgestudeerde is in staat:

- Kritisch te reflecteren op actuele debatten over religie en samenleving op
-

grond van gefundeerde theoretische, analytische en methodologische overwegingen;

- In vraagstukken m.b.t. religie en samenleving te komen met een wetenschappelijk verantwoord oordeel.

Communicatie

De afgestudeerde is in staat:

- Op heldere en gestructureerde wijze mondeling en schriftelijk over eigen onderzoek te rapporteren aan vakgenoten;
- Op constructieve wijze commentaar te leveren op rapportages van anderen;
- Wetenschappelijke discussies te vertalen naar een breder publiek.

Leervaardigheid

De afgestudeerde is in staat:

- zich op grond van opgedane kennis en vaardigheden zelfstandig verder te ontwikkelen, bijvoorbeeld in het kader van post-academisch onderwijs of een promotietraject.
-

Bijlage 3: Curriculumoverzicht

Onderwijsprogramma Opleiding: BA Islam en Arabisch

Basispakket 1 (30 EC):

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Periode
IA1V13001	Arabisch 1	1	7,5	1
IA2V15001	Arabisch 2	2	7,5	2
IA2V15002	Arabisch 3	2	7,5	3
IA2V15003	Arabisch 4	2	7,5	4

Basispakket 2 (30 EC):

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Periode
RE1V18001	Inleiding religiewetenschappen	1	7,5	1
IA1V19001	Islam, een levende traditie	1	7,5	2
IA2V13004	Geschiedenis van het islamitische Midden-Oosten (600-1700)	2	7,5	3
IA2V14002	Geschiedenis van het moderne islamitische Midden-Oosten	2	7,5	4

Disciplinair verplicht (15 EC):

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Periode
IA2V17001	Mohammed in heden en verleden	2	7,5	1
RE2V23001	Complottheorieën*	2	7,5	2

*Honoursstudenten volgen in plaats van deze cursus de cursus *HHP2V24001* Geesteswetenschappen in context (blok 2), of één van de aangewezen alternatieven. Studenten worden over de mogelijkheden geïnformeerd nadat ze zijn toegelaten tot het Honours traject.

Vorbereiding eindwerkstuk (7,5 EC):

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Periode
RE3V18009	Onderzoeksseminar	3	7,5	3

Eindwerkstuk (7,5 EC):

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Periode
IA3V14001	Bacheloreindwerkstuk Islam en Arabisch	3	7,5	1 2 3 4

Verdiepingspakket Islam - verplicht (30 EC):

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Periode
IA3V19002	Arabische mediateksten A (oneven jaren)	3	7,5	1
IA3V19003	Arabische islamitische teksten A (oneven jaren)	3	7,5	2
IA3V25001	Islamitische filosofie	3	7,5	3
IA3V25002	Islamic Mysticism	3	7,5	4

Verdiepingspakket The Middle East – verplicht (30 EC):

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Periode
GE3V21032	The Ottoman Empire	3	7,5	1
IA3V21001	Religion and Modernities	3	7,5	2
GE3V21031	Imperialism and the Middle East	3	7,5	3
IA3V21002	Iran and the Modern Middle East	3	7,5	4

Onderwijsprogramma Opleiding: BA Religiewetenschappen

Basispakket 1 (30 EC)

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Periode
RE1V18001	Inleiding religiewetenschappen	1	7,5	1
RE1V18002	Christendom, van beweging tot wereldreligie	1	7,5	1
RE2V18001	Jodendom: natie, religie en cultuur	2	7,5	2
IA1V19001	Islam, een levende traditie	1	7,5	2

Basispakket 2 (30 EC)

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Periode
RE2V18003	Antropologie van de religie	2	7,5	3
RE2V18002	Sociology of Religion	2	7,5	3
RE2V18004	Filosofie en religiekritiek	2	7,5	4
RE2V18005	Heilige teksten	2	7,5	4

Disciplinair verplicht (15 EC)

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Periode
IA2V17001	Mohammed in heden en verleden	2	7,5	1
RE2V23001	Complottheorieën*	2	7,5	2

*Honoursstudenten volgen in plaats van deze cursus de cursus *HHP2V24001 Geesteswetenschappen in context* (blok 2), of één van de aangewezen alternatieven. Studenten worden over de mogelijkheden geïnformeerd nadat ze zijn toegelaten tot het Honours traject.

Vorbereiding eindwerkstuk (7,5 EC)

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Periode
RE3V18009	Onderzoeksseminar	3	7,5	3

Eindwerkstuk (7,5 EC)

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Periode
RE3V18010	Bacheloreindwerkstuk Religiewetenschappen	3	7,5	1 2 3 4

Verdiepingspakketten – verplichte keuze uit één pakket (30 EC)

Verdiepingspakket Religie en politiek

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Periode
RE3V18008	Ethiek en religie	3	7,5	1
RE3V18006	Fundamentalisme in christendom en islam	3	7,5	2
RE3V18007	Religie en geweld	3	7,5	3
RE3V19002	Omstreden religieuze teksten	3	7,5	4

Verdiepingspakket Religie en samenleving

Cursuscode	Cursusnaam	Niveau	EC	Periode
RE3V23001	Religie en gender	3	7,5	1
201400040	Religion, Media and Popular Culture	3	7,5	2
RE3V24001	Klimaatcrisis in het antropoceen	3	7,5	3
RE3V23002	Sporen van het heilige	3	7,5	4

Onderwijsprogramma: Religie en samenleving (60 EC)

Kerncurriculum (35 EC)

Cursuscode	Cursusnaam	EC	Blok
FRMV25201	Theories and Methods	10	1 2
FRMV23202	Religie en diversiteit	5	1
FRMV25202	Controverse over religie	5	1
FRMV25203	Radicalisme	5	2
FRMV25204	Van migratie tot klimaatactivisme	5	2
FRMV25205	Zingeving en organisaties	5	3

Stage of keuzecursussen* (10 EC)

Cursuscode	Cursusnaam	EC	Blok
FRMV25206	Religion, Gender and Sexuality	5	3
FRRMV18402	Religion and Popular Culture (niet in 25-26)	5	3
FRMV16211	Stage Religie en samenleving	10	3
FRRMV25403	Genealogies of Religious (In)Tolerance	5	4
FRRMV25401	Image War and Symbolic Destruction (niet in 25-26)	5	4

**het is in sommige gevallen mogelijk om keuzecursussen uit andere masterprogramma's te volgen. Hiervoor is goedkeuring van de examencommissie nodig. De student dient dit van te voren aan te vragen.*

Onderzoeksproject (15 EC)

Cursuscode	Cursusnaam	EC	Blok
FRMV25207	Scriptie Religie en samenleving	15	3 4

Bijlage 4: Programma locatiebezoek

Datum: 28 oktober 2025

Locatie: Janskerkhof 13, Utrecht

- 08:30 – 09.00 Aankomst en voorbereiding
- 09.00 – 09.30 Gesprek opleidingsmanagement bachelors en master
- 09.30 – 10.15 Gesprek studenten & recente alumni bachelors
- 10.15 – 10.30 Pauze
- 10.30 – 11.15 Gesprek docenten bachelors en studieadviseur cluster
- 11.15 – 11.30 Pauze
- 11.30 – 12.15 Gesprek studenten & recente alumni master
- 12.15 – 13.00 Pauze & lunch
- 13.00 – 13.45 Gesprek docenten bachelor
- 13.45 – 14.15 Examencommissies bachelors en master
- 14.15 – 14.30 Pauze
- 14.30 – 15.30 Themasessie “Religiewetenschappen en Islam en Arabisch naar een gezamenlijke toekomst”
- 15.30 – 16.00 Themasessie “Een aangescherpt masterprofiel”
- 16.00 – 17.15 Pauze en intern commissieoverleg
- 17.15 – 17.45 Mondelinge rapportage en afsluiting

Bijlage 5: Documenten

Informatiedossier

- Begeleidend schrijven
- Reflecties: SWOT-analyses, rapporten vorige visitatie, transitie, opleidingsmonitoren
- Studentenhoofdstukken
- Themasessies
- Algemene informatie en kwaliteitszorg
- Informatie over standaard 1 Beoogde leerresultaten
 - Facultaire delen OER
 - Opleidingsspecifieke delen OER
- Informatie over standaard 2 Onderwijsleeromgeving
 - Studentenwebsite
 - Docenten
 - Begeleiding studenten
 - Cursussen
 - Taalbeleid UU
- Informatie over standaard 3 Toetsing
 - Richtlijn toetsing
 - Curriculum- en toetsplannen
 - Examencommissie
 - AI-beleid
- Informatie over standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten
 - Informatie eindwerkstukken
 - Eindwerkstukken per opleiding, inclusief beoordelingsformulieren

Eindwerken

De opleidingen hebben een lijst met afstudeerwerken beschikbaar gesteld. Deze lijst bevatte alle afstudeerwerken van de afgelopen twee jaar, of langer als dat nodig was om tot een minimum van 15 afstudeerwerken te komen. Bij de selectie is rekening gehouden met een evenwichtige cijferverdeling, verdeling over de afstudeerrichtingen, een verdeling over de voltijd- en deeltijdvarianten en is gezorgd voor een verscheidenheid van beoordelaars.

- **Bachelor Islam & Arabisch**

De lijst over de periode 01-11-2019 tot 01-09-2024 bevatte vijftien afgestudeerden. Alle eindwerken zijn geselecteerd, inclusief het eindwerk van één honoursstudent.

Cijferreeks	Aantal	Selectie
5,5 - 6,9 voldoende	4	4
7,0 - 8,4 goed	9	9
8,5 - 10,0 zeer goed	2	2

- **Bachelor Religiewetenschappen**

De lijst over de periode 01-08-2020 tot 01-09-2024 bevatte zeventien afgestudeerden. Hiervan zijn vijftien eindwerken geselecteerd:

Cijferreeks	Aantal	Selectie	Variant	Aantal	Selectie
5,5 - 6,9 voldoende	5	4	Voltijd	16	14
7,0 - 8,4 goed	10	9	Deeltijd ²	1	1
8,5 - 10,0 zeer goed	2	2			

- **Master Theologie en Religiewetenschappen**

De lijst over de periode 01-04-2020 tot 01-09-2024 bevatte 43 afgestudeerden. Hiervan zijn vijftien eindwerken geselecteerd:

Cijferreeks	Aantal	Selectie	Variant	Aantal	Selectie
5,5 - 6,9 voldoende	13	5	Voltijd	38	13
7,0 - 8,4 goed	26	9	Deeltijd	5	2
8,5 - 10,0 zeer goed	4	1			

Verdere details over de geselecteerde eindwerken zijn op aanvraag beschikbaar bij Odion Onderzoek.

² De deeltijdvariant van de bachelor Religiewetenschappen wordt niet meer aangeboden sinds 2019.

Vondellaan 138
3521 GH Utrecht
m 030-2819804
e info@odion-onderzoek.nl
w www.odion-onderzoek.nl